

Oversigt over rapporten "Tvangsanbringelser – retssikkerhed i en kompliceret beslutningsproces" anbefalinger:

- At forvaltningens pligt til at vejlede om konsekvenserne af en anbringelse med og uden samtykke skrives direkte ind i serviceloven, så det i højere grad kan sikres, at der reel opbakning til en frivillig anbringelse hos forældrene, og at familien i modsat fald beskyttes af de retssikkerhedsgarantier, som kendetegner tvangsprocessen.
- At forældremyndighedsindehavere og unge, der er fyldt 15 år, skal tilbydes mulighed for gratis at kunne konsultere en advokat i forbindelse med spørgsmålet om, hvorvidt de vil give samtykke til en anbringelse.
- At Børne- og Socialministeriet iværksætter tiltag med henblik på at skabe hurtige og synlige forbedringer af sagsbehandlingens kvalitet. Det kan for eksempel være gennem styrkelse af eksisterende vejledninger og udstedelse af nye vejledninger, der kan forbedre sagsbehandlingens kvalitet på nationalt plan. Det kan også være gennem mere konkret hjælp til de kommuner, som vedvarende måtte være udfordret af fejl og mangler i sagsbehandlingen, f.eks. en udvidelse af den eksisterende task force-ordning, som skal understøtte kommunerne i at styrke kvaliteten af sagsbehandlingen på børneområdet. Samtidig bør der sikres et bredere datagrundlag og flere undersøgelser af den konkrete sagsbehandling med henblik på at følge udviklingen i sagernes kvalitet.
- At kommunerne pålægges at sikre, at de sagsbehandlere, der skal gennemføre børnesamtaler, skal have modtaget særlig forudgående undervisning i samtalerne gennemførelse.
- At forældrene skal have ret til at kommentere kommunens valg af undersøgende psykolog i de forældrekompetenceundersøgelser, som forvaltningen får udarbejdet i nogle sager, og som har afgørende betydning for sagernes udfald.
- At der indføres krav om partshøring i forbindelse med forældrekompetenceundersøgelser, så forældrenes bemærkninger i højere grad kan indgå ved sagens afgørelse.

- At afslag på anmodninger om udarbejdelse af en forældrekompetenceundersøgelse (eller supplerende undersøgelse) skal kunne påklages særskilt til Ankestyrelsen.
- At der indsættes en bestemmelse i lovgivningen om, at forvaltningens indstilling til børn og unge-udvalget så vidt muligt skal sendes til parterne 14 dage før børn og unge-udvalgsmødet, og at forberedelsestiden aldrig må være under 10 dage.
- At forældre og børn, der er fyldt 12 år, skal have beskikket en advokat i sager om tvangsanbringelse, medmindre de direkte frabeder sig dette. Advokatbistand vil således blive udgangspunktet i stedet for et tilvalg.
- At der etableres en beneficeringsordning for de advokater, der skal repræsentere forældre og børn i tvangsanbringelsessager. Sekundært anbefales det, at advokaterne skal gennemgå en relevant efteruddannelse for at kunne blive optaget på de lister, som kommunen udleverer til forældre og børn i forbindelse med vejledningen om advokatbistand. Efteruddannelsen bør bestå i undervisning om sagsområdet, og hvordan man taler med børn og varetager mindreårige klienters interesser.
- At kommunernes pligt til at vejlede børnene om retten til bisidder skrives direkte ind i serviceloven med en tilføjelse om, at forvaltningen samtidig skal oplyse børnene om fordelene ved dette og opfordre dem til at benytte sig af tilbuddet. Endvidere bør der tilføjes en formodningsregel om, at børn under 12 år, der ikke har ret til en advokat, skal have en bisidder ved møder i forvaltningen og børn og unge-udvalgene. Forvaltningen skal således sørge for dette sammen med barnet, medmindre barnet frabeder sig en bisidder.
- At vejledningen til serviceloven ændres, således at det bliver obligatorisk for forvaltningen at vejlede om de forskellige typer bisidning, herunder professionel bisidning, samt hvilke fordele og ulemper, der i barnets konkrete situation kan være ved de forskellige typer bisidning.
- At én af børn og unge-udvalgets lægmandspladser erstattes af en anden faglighed, der kan styrke børn og unge-udvalgets faglige vurdering af sagerne og udvalgets mulighed for at vurdere sagsbehandlingens kvalitet. Den pågældende kan eksempelvis være en socialrådgiver eller en jurist med særlig viden om sagsbehandlingen på området. Samtidig bør den sidste

lægmandsplads i udvalget besættes af en person, der i højere grad er uafhængig af forvaltningen, det vil sige en person der ikke er lokalpolitiker i den pågældende kommune.

- At der udarbejdes fælles retningslinjer for processen i børn og unge-udvalgene, som på tværs af kommunegrænser kan sikre en mere børnevenlig proces og dermed mere inddragelse af børnenes stemme samt styrke retssikkerheden, når børnene høres uden forældrenes tilstedeværelse. Retningslinjerne bør blandt andet omfatte børnevenlig indretning af processen, afviklingen af barnets høring uden forældrenes tilstedeværelse, ændring af praksis for, hvornår børn har ret til at deltage i møderne, sikring af, at forældrenes advokat kan være til stede ved høringer af børn uden forældrenes tilstedeværelse og forudgående information til børn og forældre.
- At børn og unge-udvalgene får kompetence til formelt at påtale sagsbehandlingsfejl og udtale kritik af forvaltningen, når der er grundlag herfor.
- At kompetencen til at træffe foreløbige (akutte) afgørelser om tvangsanbringelse overlades til børn og unge-udvalgets dommermedlem, som både kan foretage en juridisk vurdering af sagen, og som har erfaring med at bedømme beviser, herunder også, om en sag er tilstrækkelig oplyst til, at der kan træffes en afgørelse på det foreliggende grundlag.
- At kompetencen til at træffe afgørelse om tvangsanbringelse i første instans henlægges til et andet organ, der i højere grad er uafhængig af forvaltningen.
- Den primære anbefaling er, at kompetencen henlægges til det kommende nye familieretlige system, hvor sagen i givet fald vil blive forberedt og oplyst i familieretshuset, som også har en børneenhed med særlig fokus på barnets trivsel og rettigheder. Endvidere vil afgørelsen skulle træffes af særligt uddannede dommere i familieretterne, dvs. de 24 byretter, som i det nye system også skal træffe afgørelse i de mest indgribende og konfliktfyldte sager som følge af skilsmisse og samlivsophævelse.
- Den sekundære anbefaling er, at kompetencen henlægges til et eller flere børn og unge-nævn (landsdækkende eller regionale) med et selvstændigt sekretariat, der kan foretage en intens prøvelse af, om sagen er tilstrækkelig oplyst fra forvaltningen og foranledige eventuelle yderligere undersøgelser

foretaget. Endvidere skal sekretariatet vurdere, om der fejl og mangler, som kan føre til en kritik fra nævnet.

- At Ankestyrelsen udgår som klageinstans, hvis børn og unge-udvalgene erstattes af et eller flere børn og unge-nævn, idet disse afgørelser bør kunne indbringes direkte for de kommende familieretter. Hvis kompetencen til at træffe afgørelse i første instans i stedet overføres til familieretterne, er Ankestyrelsen som klageinstans ikke relevant. I tilfælde af, at børn og unge-udvalgene ønskes bevaret (eventuelt med en faglig styrkelse af udvalgene og en udvidelse af deres kompetencer til at påse og vurdere sagsbehandlingsfejl) anbefales den samme løsning som ved nævnene, således at også udvalgenes afgørelser kan indbringes direkte for de kommende familieretter.
- Hvis det nuværende klagesystem bevares, anbefales det, at klageadgangen gøres mere børnevenlig, herunder at Ankestyrelsen står mere synligt til rådighed for børnehenvendelser og formidler mere information direkte til børnene, som også øvrige myndigheder og advokater kan henvise til. Det kan i den forbindelse også overvejes at henvise til sådant materiale i afgørelserne fra første instans.
- At klagen over foreløbige (akutte) afgørelser om tvangsanbringelse får sit eget selvstændige forløb, og at kompetencen til at godkende formandens foreløbige afgørelse om tvangsanbringelse overføres fra børn og unge-udvalget til klageinstansen (hvor godkendelsen kan behandles som en slags automatisk klage).
- At der fastsættes lovbestemte sagsbehandlingsfrister for familieretternes behandling af tvangsanbringelsessager, hvis de fremover skal afgøre disse sager i enten første eller anden instans. Hvis det nuværende klagesystem bevares, anbefales der også fastsat lovbestemte sagsbehandlingsfrister for de almindelige domstoles behandling af tvangsanbringelsessager.